

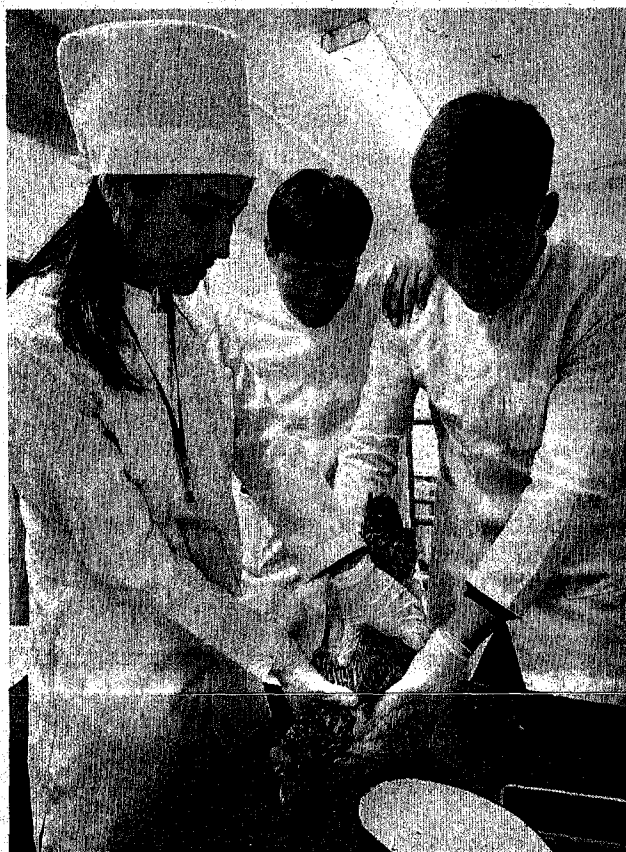
Мал дәрігері — сұранысқа ие мамандықтың бірі

Президент Қасым-Жомарт Тоқаев Қазақстан халқына арнаған дәстүрлі Жолдауында еліміздегі ветеринария саласын жетілдіру мәселесіне айрықша назар аударды. Жалпы, ауыл шаруашылығы өнеркәсібі кешенінің дамуы сапалы ветеринариялық қызмет көрсетуге байланысты екені белгілі.

Мал дәрігері болуды кейбіреулер сәннен қалған мамандық деп ойлайды. Шын мәнінде олай емес, мал дәрігері — сұранысқа ие мамандықтың бірі. Мал дәрігерлері жан-жануарлардың ауруларын емдейді, әртүрлі аурудың алдын алу үшін екпе салып, қажет болғанда ота жасайды, малдан алынған ет, сүт, т.б. өнімдерге бақылау жүргізіп, осы өнімдердің жарамды-жарамсызын айырады. Яғни «Медицина — адамды емдесе, ветеринария — адамзатты емдейді» демекші, ветеринария маңызды сала. Дегенмен, жан-жануарларға қамқорлық жасау ұнайтын жан болса ғана бұл мамандықты таңдай алады. Яғни, аяғынан тік тұрып қызмет қылу, ұзақ жүріс-тұрысқа шыдамды болу, әрбір жануардың өзіне тән исіне тезу екінің бірінің қолынан көлмейді. Ауыл шаруашылығын дамыту үшін үкімет тарапынан мал дәрігерлік мамандыққа қолдау көрсету қажет. Себебі, мал ауырса ауыл шаруашылығы саласы шаш-етектен шығынға батып қана қоймайды, адамға да жұғып, халық өміріне қауіп төндіреді. Мал бағу қазақ халқының негізгі кәсібі саналады. Сондықтан үнемі бабын жасап, жем-шөбін әзірлеп, басын аман сақтап қалу жолында күрескен қазақ «Малы саудың — жаны сау» деген қағиданы өмірлік ұстанымына айналдырған. Ал, сол малдың саулығына көптік беретін бірден-бір сала — ветеринария. Бұл күндері азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету, мал шаруашылығы өнімдерінің экспорттық әлеуетін арттыру және ветеринария жүйесін жетілдіру үлкен маңызға ие. Төрт-түлігін түгендеп, санын арттыруды көздеген аудан халқы үшін ветеринария саласының орны бөлек. Қазіргі таңда, ірі қара 75628, қой мен ешкі — 125466, түйе — 1623, жылқы — 22225 басты құрап отыр. Көрсеткіштерге зер салсақ мал басы артқан.

Сондай ақ, бірдейлендіру дерек қорының базасына 14936 ірі қара, 38366 уақ мал, 252 түйе, 3521 жылқыға таңбалау жұмыстары жүргізілген. Асырап отырған малының саулығы ол отбасының ғана емес, бүкіл халықтың амандығының негізі. Себебі, мал — халықтың тұрмыс-тіршілігі, күнкөріс көзі болып саналады.

Әрбір жеке және заңды тұлға «Ветеринария туралы» Заңның 25-бабына сай Қазақстан Республикасының ветеринария саласындағы ауыл шаруашылығы жануарларын бірдейлендіруді қамтамасыз етіп, сондай-ақ жаңадан мал сатып алса, не біреуге сатса мал дәрігеріне хабарлап отыруға міндетті. Сондай-ақ шаруашылықтарда ветеринариялық шараларды сапалы әрі уақытылы жүргізіп, сырғалау мен таңбалау, жануарларын бірдейлендіру маңызды. Жекешелендіру басталғанда мал дәрігеріне ешкім көңіл бөлмеді. Нәтижесінде ауру көбейді. Қазіргі таңда, мал ұрлығы қылмыстарының дер кезінде ашылмауы ұрланған малдардың есепке алынбауында және де мал төлдерін мал иесі уақытылы жергілікті жердегі ветеринар мамандарымен бірлесіп бірдейлендіру дерекқор базасына сырғаланып немесе таңбаланып енгізеуінен — дейді Ауылдық жердегі мал шаруашылығын былай қойғанда, қалада ит, мысық, алақоржын тышқан, тотықұс, т.б. өсіретіндер мал дәрігерлік емхананың табалдырығын тоздырады.

Ақпарат дереккөзі: <https://massaget.kz/>

okushyilarga/jogargyi_syinyip/25558/ Ветеринария саласының рөлі тек қана ауыл шаруашылығында ғана емес, сонымен экономикалық, биологиялық, медициналық тұрғыдан да маңыздылығы жоғары. Бүгінде жер бетін жайлаған жұқпалы дерттен пенде біткен шапа шегуде. Ал вирустың таралуына тірі жанның бәрі себепкер. Ал ол үшін бүкіл адамзатты емдейтін ветеринарлардың еңбегін ескеру керек.

Адамзаттың саулығы қоршаған ортаның саулығына, әсіресе, жан-жануар әлемінің саулығына тікелей тәуелді екенін осы күнгі әлемдік пандемия дәлелдеп отыр. Күллі дүниені бір тарының қауызына сыйдырған вирустың адамзатқа қайдан жұққаны нақты белгісіз немесе түрлі нұсқалар бар. Алайда, тереңдеп зерттеп келгенде індеттің тамыры жан-жануарлар әлеміне жол сілтейді. Вирусология мен ветеринарияның тоғысқан жері деуге боларлық нүктенің маңызын, әсіресе, осы бір қатерлі сәттері адам баласы анық сезінді. Иә, бүкіл жер шары тұрғынының денсаулығы ветеринар-маманның да біліктілігіне байланысты болып тұр.

Жоспарға сәйкес, 14 түрлі аса қауіпті жұқпалы ауруға қарсы алдын алу, егу жұмыстары мемлекет тарапынан тегін жүргізіледі. Жануарлардың жұқпалы емес және инвазиялық ауруларына Ветеринария туралы заңның 13-бабына сәйкес, ақылы түрде қызмет көрсетіледі. Қазіргі таңда ауданда аса қауіпті жұқпалы аурулардың алдын алу жұмыстарының дер кезінде жүргізілуі нәтижесінде ауданның эпизоотиялық жағдайы тұрақты. Біздегі вакциналардың барлығы есепте тұр. Егу жұмыстарына келетін болсақ ауылдық округтерде ветеринариялық пункттер бар. Ондағы мамандар мал санына қарай жұмыс істейді. Ветеринар маманы қызметінің тағы бір қыры — ол қауіп-қатермен де жиі бетпе-бет келеді. Жылдың қай мезгілінде болмасын белгілі бір ауруға шалдыққан төрт түлікті мал дәрігері тексеріп, ем-дом шараларын жүргізеді. Кей жағдайларда ауру түрін анықтау үшін малдың өлекесімен жұмыс істеуге тура келеді. Сібір жарасы, туберкулез, бруцеллез, аусыл, қарасан, қатерлі ісік сияқты сан түрлі жұқпалы аурулармен жалғыз күресуге мәжбүр. Ал осы аталған ауру түрлері адам денсаулығы үшін қаншалықты қауіпті екені айтпаса да белгілі. Жалпы ветеринарлардың күндегі атқарып отырған жұмыстарының маңызы зор. Қазақтың саулық сұрасқанында ең бірінші «Мал-жан аман ба?» деуі тегін емес. Себебі, мал — халықтың тұрмыс тіршілігі, күнкөріс көзі. Сонымен бірге, мал шаруашылығы экономиканы алға сүйрейтін салалардың бірі.

Ш. ЖЕНИСОВА,
Ж. ИСМАИЛОВА,

М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан
Университеті колледжінің Ветеринария
мамандығының пән оқытушылары.